

JÖNKÖPING UNIVERSITY
School of Health and Welfare

Region
Jönköpings län

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

PM handledare och student – Verksamhetsförlagd utbildning

Kurs

Praktisk omvårdnad- personcentrering, kvalitet
och säkerhet, 18 hp

Termin 2

Uppdaterad 2025-08-12

Innehållsförteckning

Genomförande av VFU	3
Struktur och bedömning under VFU	3
Peer learning	3
Veckoplanering	3
Behörighet till olika datasystem	3
Handledare	3
Dokument	4
Obligatoriska moment under VFU	4
<i>Lärandeplan</i>	4
<i>Aktiviteter</i>	4
<i>Seminarium</i>	4
Bedömning	4
<i>Halvtidsdiskussion</i>	4
<i>Avslutande bedömning</i>	5
<i>Krav för godkänd VFU:</i>	5
Aktiviteter	5
<i>Aktivitet 1 – Etiska dilemman</i>	5
<i>Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder</i>	5
<i>Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen</i>	6

Genomförande av VFU

Detta PM ska fungera som ett stöd för både handledare och studenter under den första verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inom programmet.

VFU-perioden sträcker sig över fem veckor, där studentparet är på sin VFU-plats inom kommunal hälso- och sjukvård två eller tre dagar i veckan enligt schema. Arbetstidslagen måste följas vad gäller nattvila mellan passen och raster under varje arbetspass.

Studentparet tilldelas en eller flera patienter att fokusera på under VFU där de ges tillgång till journalen och göra kliniska bedömningar tillsammans med handledare utifrån kursens lärandemål. Omvårdnadsinsatserna baseras på teoretisk kunskap, där fokus ligger på personcentrerad vård och att följa omvårdnadsprocessen under handledning. Det är positivt om studentparet även får möjlighet att utföra omvårdnad tillsammans med undersköterskor/vårdpersonal. Studentparet ska även utföra lärandeaktiviteter under VFU som beskrivs längre ner i dokumentet. Mer information om Peer learningmodellen finns att läsa om i VFU-handboken under "Lärande i VFU".

Då studenterna ännu inte har examinerats i medicintekniska moment, såsom injektioner, provtagningar, katetersättning, sondinläggning eller insättande av perifer venkateter, ska dessa moment inte utföras på patienter under denna VFU.

Struktur och bedömning under VFU

Peer learning

Studentparet handleds enligt Peer learningmodellen som innebär att studenterna handleds i par på sin VFU-plats. Studentparet arbetar tillsammans när de utför omvårdnad. Arbetet som studenterna blir tilldelade fördelas alltid inom studentparet, en genomför och en observerar. Vid nästa arbetsuppgift byter studenterna roller. Mer information om Peer learningmodellen finns att läsa om i VFU-handboken under "Lärande i VFU".

Omvårdnadsåtgärder som ska utföras ska alltid vara genomgångna med en handledare innan de genomförs på en patient.

Veckoplanering

Under studenternas period av klinisk utbildning varvas teori med praktik. Studenterna förväntas koppla sina omvårdnadsåtgärder till evidens och teori hos patienterna de möter. För att strukturera upp perioden är det bra om en veckoplanering upprättas för att tydliggöra vad studentparet kan fokusera på vecka för vecka utifrån angivna lärandemål och *Matris över utförda moment*. Studentparet ska delta i omvårdnaden av de patienter som ingår i arbetslaget, men också gärna fokusera på en eller två utvalda patienter under VFU-perioden.

Behörighet till olika datasystem

Alla studenter får inloggningsuppgifter till de datasystem som används på de aktuella verksamheterna inom Region Jönköpings Län. I samband med dokumentation ska den policy och de riktlinjer som finns inom verksamheten följas.

Handledare

Studentparet kan få möjlighet att handledas av olika handledare under VFU-perioden. För att säkerställa en rättvis bedömning tilldelas studentparet en huvudansvarig handledare. Det är önskvärt att denna handledare är en av dem som handleder studenterna under VFU-perioden. Den huvudansvariga handledaren har i uppgift att, i slutet av VFU-perioden, ge ett omdöme till studenterna i AssCe-formuläret.

Dokument

För att säkerställa kontinuitet och följsamhet i lärandet har studenterna med sig två dokument: *Matris över utförda moment* och *Reflektionsdagblad*. Dessa dokument fungerar som stöd för studenternas utveckling och reflektion under VFU:n och utgör även underlag för bedömningen i *AssCe-bedömningsformulär*. Samtliga dokument finns tillgängliga i VFU-handboken och ska användas löpande för att dokumentera och följa upp studenternas lärande. Studenterna ansvarar för att fylla i dessa dokument.

- **Matris över utförda moment** innehåller en definition och en checklista över vad studenten ska fokusera på under VFU-perioden, i enlighet med lärandemålen. Denna fylls i dagligen av studenten och signeras av handledaren.
- **Reflektionsdagblad** används av studenten för att dagligen skriva ner sina reflektioner. Handledaren signerar och ger kort skriftlig feedback till studenten varje dag.
- **AssCe bedömning och tidrapport** är det formella bedömningsformuläret där studentens slutgiltiga omdöme dokumenteras. Detta formulär lämnas sedan in till skolan för betygsättning.

Obligatoriska moment under VFU

Under VFU ska studentparet genomföra flera obligatoriska moment för att stödja lärandet. Dessa inkluderar att upprätta en lärandeplan inför VFU-perioden och genomföra aktiviteter som är kopplade till målen för VFU. Studenten förväntas även dagligen dokumentera utförda moment i matrisen över utförda moment samt skriva dagliga reflektioner över sina erfarenheter och lärdomar.

Lärandeplan

Lärandeplanen mejlas till handledaren innan VFU-perioden startar. Handledaren förväntas ta del av lärandeplanen för att få en förståelse för studentens tidigare erfarenheter, individuella mål, förväntningar och lärandestrategier.

Aktiviteter

Aktiviteter under VFU-perioden är utformade för att stödja och utveckla studentens kunskaper. Studentparet är ansvariga för att genomföra alla aktiviteter under VFU-perioden. Studentparet bestämmer själva i vilken ordning de genomförs. Om någon aktivitet inte kan utföras så ska handledaren i stället leda studentparet i en reflektion kring den aktuella aktiviteten.

Seminarium

Efter VFU-perioden har ni två seminarium där innehållet baseras på det som ni möter under er VFU. Mer information finner ni i Canvas. Seminarierna leds av lärare från skolan.

Bedömning

Studenterna bedöms individuellt med AssCe-formuläret som grund där faktorerna i formuläret är kopplade till lärandemålen i kursen.

Halvtidsdiskussion

I mitten av VFU-perioden genomförs en kortare avstämning mellan student och huvudansvarig handledare. Då behöver inte AssCe-faktorerna gås igenom utan det räcker att prata och reflektera kring de områden studenten behöver utveckla resterande tid av VFU. Denna avstämning signeras under "Halvtidsdiskussion" i AssCe-formuläret.

Om det finns lärandemål som studenten riskerar att inte nå upp till ska dessa dokumenteras i AssCe under rätt faktor och kontakt ska tas med kursansluten kontaktlärare på hälsöghögskolan för att upprätta en pedagogisk handlingsplan (kontakttuppgifter finns i VFU-handboken).

Avslutande bedömning

I slutet av VFU-perioden genomförs en avslutande bedömning mellan studenten och den huvudansvariga handledaren, där AssCe-faktorerna går igenom. Omdömet som ges ska grunda sig på innehållet i *Matris över utförda moment* samt *Reflektionsdagbladet*. Den huvudansvariga handledaren går igenom dessa dokument och sammanställer ett omdöme baserat på studentens lärande under VFU-perioden.

För mer information om hur bedömningen utformas, hänvisas till *AssCe-formuläret*.

Efter avslutad VFU ska *AssCe-formuläret*, tillsammans med närvarorapporten och *Matris över utförda moment*, lämnas in som ett samlat dokument av studenten i Canvas.

Krav för godkänd VFU:

- Utvalda AssCe-faktorer har uppnått minst "God måloppfyllelse"
- Lärandeplan är inskickad och överlämnad till handledare innan VFU
- Samtliga aktiviteter är genomförda
- Minst 96 timmars närvaro
- AssCe-formulär med närvarorapport och "Matris över genomförda moment" är inskickad i Canvas innan deadline passerat

Aktiviteter

Aktivitet 1 – Etiska dilemman

Identifiera, analysera och reflektera tillsammans i studentparet samt tillsammans med er handledare om de etiska dilemman ni sett eller dilemman som kan uppstå i en specifik vårdssituation. Reflektera utifrån egna såväl som utifrån omgivningens attityder och värderingar i förhållande till etiska teoretiska resonemang.

Lärandemål som bearbetas:

- reflektera över egna såväl som allmänna attityder och värderingar i förhållande till etiska dilemman.

Aktivitet 2 – Tillämpa standardiserade metoder

Standardiserade bedömningsmetoder är viktiga verktyg inom hälso- och sjukvården för att säkerställa en korrekt och säker bedömning av en patients situation, funktion och behov. Genom att använda dessa metoder kan relevant och tillförlitlig information samlas in som stöd för beslutsfattande. Standardiserade metoder, som exempelvis ABCDE, NEWS, SBAR eller Senior Alert och dokumentationsmodeller som VIPS eller ICF, kompletterar annan information och bidrar till ökad säkerhet och kvalitet i omvårdnaden.

Studentparet ska använda en standardiserad metod, som till exempel NEWS för att bedöma vitala parametrar hos en patient. Efter att ha genomfört bedömningen, reflektera tillsammans i paret samt och med handledare över hur användningen av den standardiserade metoden bidrog till en strukturerad och säker bedömning. Diskutera också hur standardisering och pålitlighet stärker säkerheten i omvårdnaden och vilka konsekvenser det kan få om sådana metoder inte följs korrekt.

Reflektera även över din egen roll och ansvar i att använda dessa verktyg på ett korrekt sätt och hur detta kan förhindra misstag i vården. Den egna yrkesrollen är central i att följa dessa riktlinjer och säkerställa att patientens vård blir säker, noggrann och av hög kvalitet.

Lärandemål som bearbetas:

- reflektera över hur standardisering och den egna rollens teoretiska kunskap bidrar säkerhet samt dess betydelse för att förhindra misstag

- visa aktuell lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras

Aktivitet 3 – Omvårdnadsprocessen

Var med vid de dagliga rutinerna hos en patient. Till en början observerar studentparet vårdpersonalens arbete. Reflektera över hur de utför omvårdnaden, hur de kommunicerar med både patienten och varandra. Tänk igenom hur ni själva ska gå tillväga när ni senare hjälper patienten. När ni känner er tryggare i situationen, ska ni successivt ta mer ansvar för patientens omvårdnad, med stöd av omvårdnadsprocessen.

När studentparet utfört basal omvårdnad på en patient ska sökorden nedan reflekteras kring efteråt.

Vilka omvårdnadsbehov kan identifieras hos patienten?

Tema	Kan innefatta
<i>Hud</i>	Bedöm hudstatus
<i>Nutrition</i>	Bedöm patientens nutritionsstatus
<i>Andning</i>	Observera patientens andning
<i>Cirkulation</i>	Mät puls och blodtryck, palpatoriskt och auskultatoriskt
<i>Elimination</i>	Bedöm patientens avföringsfrekvens och observera om det finns några förändringar eller avvikelser från det normala
<i>Sömn/vila</i>	Fråga patienten om deras upplevelse av sömn
<i>Aktivitet och rörelse</i>	Observera hur patienten rör sig och vilka hjälpmedel de använder

Läs på om det sökord ni väljer och gör en bedömning tillsammans med patienten. Identifiera vilka omvårdnadsbehov patienten har.

Efter att datainsamling och bedömning är genomförd, ska studentparet analysera och reflektera över lämplig omvårdnadsplan för patienten. Diskutera era observationer och bedömningar med den handledande sjuksköterskan. Planera sedan patientens fortsatta omvårdnad utifrån omvårdnadsprocessens steg i samråd med patienten.

Aktivitet 3 kan göras vid flera tillfällen där flera sökord kan bearbetas.

Lärandemål som bearbetas:

- upprätta omvårdnadsplan utgående från patientens grundläggande behov och önskemål med stöd i sjuksköterskans kärnkompetenser, omvårdnaden konsensusbegrepp och omvårdnadsprocessen
- visa aktuell lämplighet i professionskunskaper så att ingen persons hälsa eller säkerhet riskeras.